

Latijn in de 21ste eeuw

Kiezen voor Latijn?

Als leerling in het laatste jaar van de lagere school sta jij voor een belangrijke keuze. Welke studierichting moet je gaan volgen in het middelbaar onderwijs? Voor een deel bepaalt de gekozen richting je latere studiemogelijkheden en dus je toekomst. De vraag die je meteen moet beantwoorden is: kies ik voor Latijn of niet?

In het algemeen secundair onderwijs (ASO) bestaan er in de tweede en derde graad acht studiegebieden:

- economie
- Grieks
- humane wetenschappen
- Latijn
- moderne talen
- sport
- wetenschappen
- wiskunde

4800 leerlingen telde het (Belgische) secundair onderwijs in 1830. Zij studeerden bijna allemaal Latijn-Griekse. 175 jaar later zijn er in Vlaanderen alleen al ongeveer een half miljoen leerlingen in het secundair. Zij kunnen kiezen uit 277 studierichtingen.

(bron: Klasse, oktober 2005, blz. 4)

Hoewel Latijn tot de oudste studiedomeinen van Europa behoort, is kiezen voor die taal toch niet vanzelfsprekend. Daarom vind je in deze folder wat meer uitleg over die 'klassieke' taal. We willen een antwoord geven op drie vragen:

- Wat is de inhoud van Latijn?
- Hoe wordt die inhoud aangeleerd?
- Waarom zou je ervoor kiezen?

Niets was zo nieuw als Latijn!
Al leek het dan in het begin nog zo op Frans ...

Annelies, 6 Latijn - moderne talen

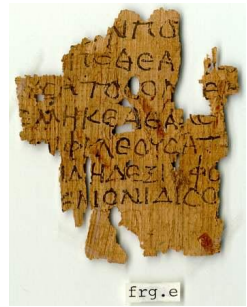
Latijn: WAT?

In het vak Latijn komen vier onderdelen aan bod:

- teksten
- woordenschat
- spraakkunst
- cultuur

Teksten

Wanneer je in de lagere school leert lezen, begin je niet meteen met de krant. Dat geldt ook voor Latijn. De teksten die je aanvankelijk leest, zijn sterk vereenvoudigd. Naarmate je taalkennis toeneemt, worden de teksten geleidelijk aan wat moeilijker. In de loop van de tweede graad wordt er overgegaan tot originele Latijnse teksten, die je een overzicht bieden van de Latijnse literatuur in de oudheid.

Je leest teksten van verschillende schrijvers. Daarbij komen talrijke onderwerpen (bv. goden, gladiatoren, de onderwereld, slaven ...) en verscheidene literaire genres (bv. poëzie, rechtspraak, geschiedenis, filosofie ...) aan bod.

Woordenschat

Een tekst lezen en begrijpen is onmogelijk zonder de kennis van woordenschat. Dat is zo voor alle moderne talen, maar ook voor Latijn. In de eerste jaren wordt er van jou dan ook enige discipline verwacht om de woordenschat te leren, terwijl in de hogere jaren het geleerde vocabularium hoofdzakelijk herhaald wordt.

Natuurlijk is het niet de bedoeling het hele woordenboek vanbuiten te leren. Je moet alleen de meest voorkomende Latijnse woorden kennen. Op het einde van je studies zijn dat ongeveer 1500 woorden.

Het leren van woordenschat gebeurt met het oog op tekstbegrip. Als je het basisvocabularium goed beheerst, maakt dat de lectuur een stuk gemakkelijker. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan woordvorming en aan de verwantschap van het Latijnse vocabularium met woorden in moderne talen.

Spraakkunst

Een opeenvolging van woorden levert maar een begrijpelijke mededeling op als er tussen die woorden ook een logische samenhang is. Daarvoor zorgt de spraakkunst, het geheel van regels die een taal haar structuur geven.

Net als bij de woordenschat hoef je niet de hele Latijnse grammatica te leren met alle mogelijke regels en uitzonderingen. Ook hier moet je alleen de meest voorkomende taalverschijnselen kennen. Het is de bedoeling dat de kennis van de spraakkunst bijdraagt tot een vlotter tekstbegrip.

<i>rosa</i>	<i>rosae</i>
<i>rosa</i>	<i>rosae</i>
<i>rosae</i>	<i>rosarum</i>
<i>rosae</i>	<i>rosis</i>
<i>rosam</i>	<i>rosas</i>
<i>rosa</i>	<i>rosis</i>

In de lessen Latijn leer je ook nadenken over de opbouw van een taal. De kennis en vaardigheden die je daarbij krijgt, zijn ook bruikbaar bij het leren van andere talen.

De eerste drie jaar krijg je veel grammatica te verwerken. Ik deed dit ontzettend graag, want grammatica is puzzelen en logica. Dat vind ik juist boeiend aan Latijn.

Eline, 6 Latijn - wiskunde

Cultuur

Je hebt intussen begrepen dat in de lessen Latijn taal en teksten een belangrijke plaats innemen, maar er wordt ook aandacht besteed aan de Romeinse leefwereld. Zo krijg je een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen uit de oude geschiedenis, leer je de grote politieke figuren kennen, komen de verschillende kunstvormen aan bod, worden de opvattingen, normen en waarden van de Romeinen behandeld, verneem je heel wat over het dagelijks leven in de oudheid enz.

De klassieke oudheid is met de val van het Romeinse Rijk niet helemaal verdwenen, maar in de daaropvolgende eeuwen, en zelfs tot op de dag van vandaag, een belangrijke rol blijven spelen in onze maatschappij. Ook deze 'nawerking' van de oudheid, o.a. in de literatuur en de beeldende kunsten, krijgt de nodige aandacht in de lessen Latijn.

Latijn: HOE?

Teksten

Je moet niet in staat zijn om Nederlandse zinnen in het Latijn te vertalen. Je leert wel Latijnse teksten zelfstandig lezen en begrijpen. Veel aandacht gaat uit naar de ontwikkeling van een goede leesmethode. We letten er ook op dat de vertaling een mooie en vlotte Nederlandse tekst is. Zo leer je niet alleen Latijnse teksten begrijpen, maar ontwikkel je ook je moedertaal.

In de lagere school was ik heel slecht in Nederlands. (...) Nu nog helpt Latijn mij bij de andere talen en het gaat al veel beter dan in het lager onderwijs.

Sylvie, 4 Latijn

De maatschappij stelt vaak dat de mensen in het verleden dom waren en dat we alleen in de toekomst moeten kijken. Ik weet nu wel beter: het verleden is en blijft een onuitputtelijke bron van heel kostbare informatie en wijsheid, die ook op het leven in deze tijd toepasbaar is.

Bert, 6 Latijn - wiskunde

De vertaling van een tekst brengt ons dichterbij de inhoud, die ons nog altijd kan boeien. Ook Romeinen werden verliefd, voerden oorlog, hadden verdriet bij tegenslagen, dachten na over leven na de dood ... Zo blijkt dat de antieke wereld veel dichterbij ons staat dan we op het eerste gezicht zouden denken.

Woordenschat

Woorden studeer je alleen van Latijn naar Nederlands. Je kunt natuurlijk niet het hele woordenboek uit het hoofd kennen. Daarom leren we je ook werken met een woordenlijst of woordenboek. Want hoe vind je tussen tien mogelijke vertalingen de juiste betekenis van een woord in de tekst?

Spraakkunst

Spraakkunst leren is een ontdekkingsreis. Je gaat zelf op zoek naar nieuwe grammaticale elementen, want wat je zelf ontdekt, blijf je veel langer onthouden. Je vertrekt daarbij van concrete voorbeelden uit gelezen teksten, waaruit je de algemene regels afleidt.

Ik ben geïnteresseerd in die cultuur en het studeren van grammatica is ook nog niet zó erg. Ik neem het er graag bij.

Rob, 3 Latijn

Het inoefenen van deze regels gebeurt niet met eindeloze reeksen driloefeningen, maar wel met enkele gerichte opgaven, die vooral bestaan uit het herkennen van vormen.

Cultuur

De culturele thema's die aan bod komen, hangen samen met de gelezen teksten. We zoeken altijd naar verbanden tussen vroeger en nu. Wat dachten de Romeinen bv. over het huwelijk en het gezin, over de positie van de vrouw, over de opvoeding van kinderen, over vreemdelingen ... en hoe staan wij daar tegenover? Vaak zul je merken dat er op sommige vlakken in 2000 jaar niet veel veranderd is.

Het interesseert mij om dingen te lezen die mensen 2000 jaar geleden ook lasen. Voor mij is dat verband tussen vroeger en nu een merkwaardig gevoel dat mij uren kan bezighouden.

Hanna, 5 Grieks - Latijn

In de lessen Latijn spelen bord en krijtje nog altijd een belangrijke rol, maar er worden ook moderne media ingeschakeld als het internet en PowerPoint.

Latijn: WAAROM?

Woordenschat

Met Latijnse woorden kom je verder dan je denkt. Een deel van de Nederlandse woordenschat is afgeleid van het Latijn. Als je deze taal kent, ga je vlugger de betekenis van moeilijke woorden in je eigen taal begrijpen. Zo komen een massa wetenschappelijke termen (biologie, geneeskunde ...) uit het Latijn.

Ik had toen nog geen speciale belangstelling voor de Romeinen en hun 'uitgestorven' taaltje. Dat taaltje bleek uiteindelijk niet zo uitgestorven te zijn. In het eerste jaar ontdekte ik al dat er in het dagelijks leven van nu nog duizenden dingen te vinden zijn die een naam dragen die afgeleid is van het Latijn.

Bert, 6 Latijn - wiskunde

Het Latijn is een van de moedertalen van de meeste westerse talen. Als je dus een ruime woordenschat van de Latijnse taal bezit, gaat het begrijpen van teksten waarvan je de taal nog niet goed beheerst, verrassend goed. Het Italiaans bijvoorbeeld is toch nog enigszins begrijpelijk voor mij, hoewel het een taal is die ik nooit geleerd heb.

Elisabeth, 6 Latijn - wiskunde

Heel wat andere Europese talen (Frans, Spaans, Italiaans, Portugees, Roemeens ...) zijn uit het Latijn afkomstig. Wist je dat 80 procent van alle woorden in deze Romaanse talen een Latijnse oorsprong hebben? Ook in het Engels, dat een Germaanse taal is, komen meer dan de helft van de woorden uit het Latijn.

Een woord krijgt maar zijn echte betekenis in een ruimer verband. We leren je dan ook om aandacht te hebben voor de juiste betekenis van een woord, die in verschillende zinnen helemaal anders kan zijn. Op die manier leer je jezelf nauwkeurig uitdrukken, wat belangrijk is in alle talen.

Spraakkunst

Wat de grondvesten zijn voor een huis, is de spraakkunst voor een taal. Door de kennis van de Latijnse grammatica krijg je meer inzicht in de manier waarop een taal opgebouwd is. Zo zijn de naamvallen uit het Latijn ook terug te vinden in bv. het Duits en het Russisch.

Omdat de vorm van een woord meestal veel zegt over de rol en de precieze betekenis, leer je door de studie van Latijn om gegevens nauwkeurig te ontleden en op basis daarvan tot een logisch besluit te komen.

Teksten en cultuur

In de lessen Latijn besteden we veel aandacht aan de inhoud van een tekst en de manier waarop hij geschreven is. We gaan dieper graven in de betekenis van een tekst. De methode die we daarbij toepassen, kan je helpen bij het begrijpend lezen van teksten in andere talen.

Dankzij de teksten leer je heel wat over de Romeinse cultuur. Als je door Europa reist, zie je nog veel andere sporen van de Romeinen. Ook in latere eeuwen hebben zij hun stempel gedrukt op de bouwkunst, de beeldhouwkunst, de schilderkunst, de muziek, het theater ... Op die manier kom je in contact met de oorsprong en ontwikkeling van onze westerse cultuur en krijg je een brede culturele vorming.

Latijn: IETS VOOR JOU?

Je hoeft geen bolleboos te zijn om Latijn te studeren. Enige intelligentie en wat gezond verstand volstaan. Heb je belangstelling voor taal, geschiedenis, kunst, mensen, ideeën, verhalen ...? Dan zal Latijn je zeker niet teleurstellen. Je hebt wel een dosis doorzettingsvermogen nodig om je tanden te zetten in dit ruime aanbod, maar je zult ervoor beloond worden.

Latijn moet je om te beginnen al niet doen als je geen doorzettingsvermogen hebt, want voor je die hoeveelheden woordjes en grammatica kent, heb je al heel wat afgevloekt. Anderzijds leer je zo wel doorzetten.

Marjolein, 6 Latijn - wiskunde

**Latijn:
ook in de 21ste eeuw
de moeite waard!**

Iets wat nog griezeliger is dan alle woordjes, alle grammatica en alle ten berge gerezen haren van Aeneas samen: het hoger onderwijs. Maar wat je ook wil studeren, je hebt alvast één troef in handen: de oerdegelijke basis van zes jaar Latijn.

Evelyne, 6 Latijn - moderne talen